

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 1. helmikuuta 2024
(OR. en)

5999/24

Toimielinten välinen asia:
2024/0029 (COD)

POLCOM 36
COEST 88
CODEC 226
AGRI 70

EHDOTUS

Lähtettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2024) 51 final
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS Moldovan tasavallasta tuotaviin tuotteisiin Euroopan unionin ja atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen nojalla sovellettavia kauppaa koskevia myönnytyksiä täydentävistä väliaikaisista kauppaa vapauttavista toimenpiteistä

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2024) 51 final.

Liite: COM(2024) 51 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 31.1.2024
COM(2024) 51 final

2024/0029 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

Moldovan tasavallasta tuotaviin tuotteisiin Euroopan unionin ja atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen nojalla sovellettavia kauppaa koskevia myönnytyksiä täydentävistä väliaikaisista kauppaa vapauttavista toimenpiteistä

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Venäjän 24. helmikuuta 2022 aloittamalla provosoimattomalla ja perusteettomalla hyökkäyssodalla Ukrainaa vastaan on ollut erittäin kielteinen vaikutus Moldovan tasavallan, jäljempänä 'Moldova', kykyyn käydä kauppaa muun maailman kanssa. Moldova on pystynyt suuntaamaan osan ulkomaankaupastaan EU:hun tai EU:n kautta osittain EU:n heinäkuusta 2022 alkaen käyttöön ottamien väliaikaisten kaupan vapauttamistoimenpiteiden ansiosta. Lisäksi Moldovalla on tärkeä rooli EU:n ja Ukrainan solidaarisuuskaistojen toiminnassa, sillä se helpottaa Ukrainan tuonnin ja viennin kauttakulkua alueensa kautta, esimerkiksi panemalla täytäntöön EU:n ja Moldovan välisen maanteiden tavaraliikennettä koskevan sopimuksen¹.

Moldovan tasavallasta tuotaviin tuotteisiin Euroopan unionin ja atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen nojalla sovellettavia kauppaa koskevia myönnytyksiä täydentävistä väliaikaisista kauppaa vapauttavista toimenpiteistä 20. heinäkuuta 2023 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1524² tuli voimaan 25 heinäkuuta 2023 ja sitä sovelletaan 24 päivään heinäkuuta 2024. Mainitulla assosiaatiosopimuksella perustetaan pitkälle menevä ja laaja-alainen vapaakauppa-alue, jäljempänä 'DCFTA'. Nämä toimenpiteet ovat parantaneet joustavuutta ja varmuutta moldovalaisien tuottajien kannalta sekä syventäneet entisestään Moldovan kauppasuhteita EU:n kanssa ja tukeneet sen taloutta.

Tilanne on kuitenkin edelleen erittäin haastava, minkä vuoksi Moldova on pyytänyt EU:ta säilyttämään nykyiset myönnytykset, jotta maa voi jatkaa kauppaa EU:n kanssa ja muun maailman kanssa EU:n kautta.

Ottaen huomioon Venäjän edelleen jatkuvan hyökkäyssodan Ukrainassa ja Moldovaan edelleen kohdistuvan vaikutuksen sekä sen, että Moldovalle myönnettiin EU:n ehdokasmaan asema kesäkuussa 2022 ja liittymisneuvottelut aloitettiin joulukuussa 2023, komissio esittää ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi, jolla uusitaan nämä kauppaa vapauttavat toimenpiteet yhden vuoden ajaksi nykyisten toimenpiteiden voimassaolon päättymispäivästä eli 25 päivästä heinäkuuta 2024 alkaen. Toimenpiteet olisi toteutettava keskeyttämällä väliaikaisesti kaikkien assosiaatiosopimuksen V osaston mukaisten jäljellä olevien tullien soveltaminen. Tämä koskee tulohintajärjestelmään kuuluvia hedelmiä ja vihanneksia sekä seitsemää maataloustuotetta, joihin sovelletaan tariffikiintiöitä (tomaatit, valkosipuli, syötäväksi tarkoitetut viinirypäleet, omenat, kirsikat, luumut ja viinirypälemehu).

¹ Ks. neuvoston päätös (EU) 2022/1165, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2022, Euroopan unionin ja Moldovan tasavallan välisen maanteiden tavaraliikennettä koskevan sopimuksen allekirjoittamisesta unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta (EUVL L 181, 7.7.2022, s. 1) ja neuvoston päätös (EU) 2022/2417, annettu 5 päivänä joulukuuta 2022, Euroopan unionin ja Moldovan tasavallan välisen maanteiden tavaraliikennettä koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta (EUVL L 318, 12.12.2022, s. 5) sekä Euroopan unionin ja Moldovan tasavallan välisellä maanteiden tavaraliikennettä koskevalla sopimuksella perustetun sekakomitean päätös N:o 2/2022, annettu 15 päivänä joulukuuta 2022, sopimuksen voimassaolon jatkamisesta (EUVL L 79, 17.3.2023, s. 36).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1524, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2023, Moldovan tasavallasta tuotaviin tuotteisiin Euroopan unionin ja atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen nojalla sovellettavia kauppaa koskevia myönnytyksiä täydentävistä väliaikaisista kauppaa vapauttavista toimenpiteistä (EUVL L 185, 24.7.2023, s. 1).

Näillä väliaikaisilla ja poikkeuksellisilla toimenpiteillä varmistetaan, että nykyiset kauppavirrat Moldovasta unioniin voivat jatkua, ja tuetaan näin Moldovan taloutta. Tämä vastaa assosiaatiosopimuksen keskeistä tavoitetta eli sitä, että talous- ja kauppasuhteiden tiivistämiselle on luotava edellytyksiä, jotka johtavat Moldovan asteittaiseen yhdentymiseen EU:n sisämarkkinoihin, ja että demokratiaa Moldovassa on lujitettava ja Moldovan poliittista, taloudellista ja institutionaalista vakautta edistettävä.

Tässä asetusehdotuksessa esitetyt kaupan vapauttamistoimenpiteet toteutetaan noudattaen assosiaatiosopimuksen 2 artiklaa, jossa sitoudutaan kunnioittamaan demokratian periaatteita, ihmisoikeuksia ja perusvapauksia sekä estämään joukkotuhoaseiden, niihin liittyvien materiaalien ja niiden kantolaitteiden leviäminen. Lisäksi mainitun artiklan nojalla osapuolet sitoutuvat erityisesti noudattamaan oikeusvaltioperiaatetta ja hyvää hallintotapaa, torjumaan korruptiota, järjestäytynyttä ja muuta, myös valtioiden rajat ylittävää, rikollista toimintaa ja terrorismia sekä noudattamaan kestäväen kehityksen ja tehokkaan monenvälisyyden periaatteita. Itse kaupan vapauttamistoimenpiteiden ennakoedellytyksenä olisi oltava näiden olennaisten osien ja yleisten periaatteiden noudattaminen.

Lisäksi tässä ehdotuksessa esitetyillä kaupan vapauttamistoimenpiteillä pyritään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 207 artiklan 1 kohdan mukaisesti varmistamaan, että unionin yhteistä kauppapolitiikkaa harjoitetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEU-sopimus', 21 artiklassa määrättyjen EU:n ulkoista toimintaa koskevien periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti.

Ehdotuksessa esitetään, että suojamekanismeja sovelletaan säännöllisen seurannan pohjalta, jonka perusteella toimenpiteitä voidaan tarvittaessa ottaa käyttöön.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Nämä kaupan vapauttamistoimenpiteet ovat yhdenmukaisia sopimuksen ja erityisesti pitkälle menevän ja laaja-alaisen vapaakauppa-alueen perustamista koskevan V osaston kanssa, jossa määrätään, että osapuolten on perustettava vapaakauppa-alue asteittain enintään 10 vuotta kestäväen siirtymäkauden aikana, joka alkaa mainitun sopimuksen voimaantulosta (sopimuksen 143 artikla).

Lisäksi asetus (EU) 2023/1524 on osoittanut, että EU on vahvasti sitoutunut tukemaan taloudellisesti Moldovaa kansainvälisen kaupan avulla Venäjän käydessä sotaa Ukrainassa. Kaupan vapauttamistoimenpiteiden uusiminen olisi loogista tämän politiikan kehityksen kannalta.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

EU on tuominut jyrkästi Venäjän Ukrainassa käymän hyökkäyssodan ja toteuttanut merkittäviä toimia Moldovan tukemiseksi tässä poikkeuksellisessa tilanteessa antamalla esimerkiksi ylimääräistä humanitaarista tukea ja rajoilla annettavaa tukea ja makrotaloudellista rahoitusapua sekä toteuttamalla kauppaa helpottavia toimenpiteitä tässä haastavassa tilanteessa. Lisäksi Moldovalle myönnettiin EU:n ehdokasmaan asema kesäkuussa 2022, ja liittymisneuvottelut aloitettiin joulukuussa 2023. Näin ollen asetusehdotuksessa noudatettaisiin SEU-sopimuksen 21 artiklan 3 kohdan mukaista EU:n velvoitetta huolehtia johdonmukaisuudesta ulkoisen toimintansa eri alojen välillä sekä SEUT-sopimuksen 207 artiklan 1 kohtaa, jossa määrätään, että yhteistä kauppapolitiikkaa harjoitetaan EU:n ulkoista toimintaa koskevien periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Ehdotuksen oikeusperustana on SEUT-sopimuksen 207 artiklan 2 kohta.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Yhteinen kauppapolitiikka kuuluu SEUT-sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti EU:n yksinomaiseen toimivaltaan. Sen vuoksi toissijaisuusperiaatetta ei sovelleta.

- **Suhteellisuusperiaate**

Tämä ehdotus on tarpeen, jotta voidaan panna täytäntöön yhteinen kauppapolitiikka ja tukea Moldovaa taloudellisesti sen nykyisissä vaikeuksissa, myös EU:n kanssa käytävän kaupan alalla.

- **Toimintatavan valinta**

Tämä ehdotus perustuu SEUT-sopimuksen 207 artiklan 2 kohtaan ja kuuluu EU:n yhteiseen kauppapolitiikkaan.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Ei sovelleta.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ei sovelleta.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Ei sovelleta.

- **Vaikutustenarviointi**

Jotta voidaan varmistaa, että Moldovaa koskevia kauppaa vapauttavia toimenpiteitä jatketaan asetuksen (EU) 2023/1524 voimassaolon päätyttyä 24. heinäkuuta 2024, on tärkeää, että asetus tulee voimaan 25. heinäkuuta 2024. Kun otetaan huomioon tämä tarve ja siitä aiheutuva tämän asetuksen kiireellisyys, vaikutustenarviointia tästä toimenpiteestä ei tehty. Assosiaatiosopimuksen sisältämistä kauppaa ja kaupan liitännäistoimenpiteitä koskevista määräyksistä on kuitenkin tehty kauppapolitiikan pääosaston tilaama kestävään kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arviointi, joka annettiin vuonna 2012 ja joka otettiin huomioon pitkälle menevää ja laaja-alaista vapaakauppa-aluetta koskevassa neuvotteluprosessissa. Kyseisessä tutkimuksessa kävi ilmi, että kauppaa ja kaupan liitännäistoimenpiteitä koskevien määräysten täytäntöönpanolla olisi myönteinen taloudellinen vaikutus sekä EU:hun että Moldovaan.

Lisäksi asetuksen (EU) 2023/1524 mukaisia tuontivirtoja seurataan ja niistä raportoidaan säännöllisesti asetuksen 4 artiklan mukaisesti. Seurannasta ei ole saatu alustavaa näyttöä haitallisista vaikutuksista unionin markkinoihin.

- **Säätelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Toimenpide ei lisää yritysten sääntelytaakkaa.

- **Perusoikeudet**

Näissä toimenpiteissä noudatettaisiin perusperiaatteita, jotka on vahvistettu assosiaatiosopimuksessa, erityisesti demokratian periaatteita, ihmisoikeuksia ja perusvapauksia (assosiaatiosopimuksen 2 artikla).

Toimenpiteet olisivat myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan mukaisia.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

EU menettää tullituloja arviolta noin 0,3 miljoonaa euroa vuodessa; arvio perustuu Moldovasta tulevien kyseisten tuotteiden tuontiin vuonna 2021, joka oli viimeinen vuosi ennen yksipuolisten kauppatoimenpiteiden käyttöönottoa. Näin ollen vaikutus EU:n omiin varoihin on hyvin vähäinen.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

EU:n ja Moldovan kahdenvälisen kaupan kehittymisen seuraaminen verkossa on mahdollista Euroopan komission tätä tarkoitusta varten luomilla verkkosivuilla (europa.com). Tämän asetuksen vaikutusta on seurattava säännöllisesti kahden kuukauden välein ottaen huomioon tiedot, jotka koskevat kauppaa vapauttavien toimenpiteiden kohteena olevien tuotteiden vientiä, tuontia, hintoja unionin markkinoilla ja tuotantoa unionissa.

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Ei sovelleta.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Kun otetaan huomioon Moldovan hätätilanne, joka johtuu Venäjän Ukrainassa käymästä hyökkäyssodasta, asetuksella pyritään lisäämään Moldovasta tulevan tuonnin kauppavirtoja keskeyttämällä moldovalaisia tuotteita koskevien kaikkien jäljellä olevien tullitariffien ja tuontitullien soveltaminen. Kauppaa vapauttavat toimenpiteet toteutettaisiin keskeyttämällä tuontitullien kantaminen kaikilta tuotteilta.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS**Moldovan tasavallasta tuotaviin tuotteisiin Euroopan unionin ja atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen nojalla sovellettavia kauppaa koskevia myönnytyksiä täydentävistä väliaikaisista kauppaa vapauttavista toimenpiteistä**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 207 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä¹,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välinen assosiaatiosopimus², jäljempänä 'assosiaatiosopimus', muodostaa perustan unionin ja Moldovan tasavallan välisille suhteille. Neuvoston päätöksen 2014/492/EU³ mukaisesti assosiaatiosopimuksen V osastoa, joka koskee kauppaa ja kaupan liitännäistoimenpiteitä, on sovellettu väliaikaisesti 1 päivästä syyskuuta 2014, ja se tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016 kaikkien jäsenvaltioiden ratifioitua sen.
- (2) Assosiaatiosopimuksessa ilmaistaan assosiaatiosopimuksen osapuolten, jäljempänä 'osapuolet', halu lujittaa ja laajentaa suhteitaan kunnianhimoisesti ja innovatiivisesti, jotta ne voivat helpottaa asteittaista taloudellista yhdentymistä ja toteuttaa sen osapuolille Maailman kauppajärjestön (WTO) jäsenyyden perusteella kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien mukaisesti.
- (3) Assosiaatiosopimuksen 143 artiklassa määrätään, että osapuolet perustavat asteittain vapaakauppa-alueen tullitariffeja ja kauppaa koskevan vuoden 1994 yleissopimuksen (GATT 1994 -sopimus) XXIV artiklan mukaisesti. Tätä tarkoitusta varten assosiaatiosopimuksen 147 artiklassa määrätään tullien asteittaisesta poistamisesta assosiaatiosopimuksen liitteeseen XV sisältyvien tulliluetteloiden mukaisesti sekä mahdollisuudesta nopeuttaa ja laajentaa tällaista poistamista.

¹ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu [...] (ei vielä julkaistu EUVL:ssä), ja neuvoston päätös, annettu [...].

² EUVL L 260, 30.8.2014, s. 4.

³ Neuvoston päätös 2014/492/EU, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2014, Euroopan unionin, Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta (EUVL L 260, 30.8.2014, s. 1).

- (4) Venäjän provosoimattomalla ja perusteettomalla hyökkäyssodalla Ukrainaa vastaan, joka alkoi 24 päivänä helmikuuta 2022, on ollut erittäin kielteinen vaikutus Moldovan tasavallan kykyyn käydä kauppaa muun maailman kanssa, erityisesti siitä syystä, että Moldovan tasavallan vienti perustui Ukrainan alueen kautta tapahtuvaan kuljetukseen ja Ukrainan infrastruktuurin käyttöön, ja näiden hyödyntäminen on nyt suurelta osin mahdotonta. Tällaisissa kriittisissä olosuhteissa ja Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaa vastaan aiheutuvien Moldovan tasavallan talouteen kohdistuvien kielteisten vaikutusten lieventämiseksi on tarpeen nopeuttaa unionin ja Moldovan tasavallan välisten taloussuhteiden lähentämistä ja antaa Moldovan tasavallan taloudelle jatkuvaa tukea. Sen vuoksi on tarpeen ja aiheellista jatkaa toimia, joilla edistetään Moldovan tasavallan kauppavirtoja ja myönnetään kauppaa vapauttavien toimenpiteiden muodossa myönnytyksiä kaikkien tuotteiden osalta, jotta nopeutetaan tullien poistamista unionin ja Moldovan tasavallan välisestä kaupasta.
- (5) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 21 artiklan 3 kohdan mukaan unioni huolehtii johdonmukaisuudesta ulkoisen toimintansa eri alojen välillä. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 207 artiklan 1 kohdan mukaan yhteistä kauppapolitiikkaa harjoitetaan unionin ulkoista toimintaa koskevien periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti.
- (6) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1524⁴ voimassaolo päättyy 24 päivänä heinäkuuta 2024.
- (7) Tällä asetuksella käyttöön otettavilla kauppaa vapauttavilla toimenpiteillä olisi i) keskeytettävä hedelmien ja vihannesten tulohintajärjestelmän soveltaminen; ja ii) keskeytettävä tariffikiintiöiden ja tuontitullien soveltaminen. Kyseisten toimenpiteiden avulla unioni tiivistää Moldovan tasavallan ja unionin taloudellista yhdentymistä ja antaa väliaikaisesti asianmukaista taloudellista tukea Moldovan tasavallalle ja niille talouden toimijoille, joihin Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan vaikuttaa.
- (8) Jotta ehkäistäisiin petokset, tässä asetuksessa vahvistettujen kauppatoimenpiteiden edellytyksenä olisi oltava, että Moldovan tasavalta on noudattanut kaikkia asiaankuuluvia edellytyksiä assosiaatiosopimuksen mukaisten etujen saamiseksi, mukaan lukien asianomaisten tuotteiden alkuperäsäännöt ja niihin liittyvät menettelyt, ja että Moldovan tasavalta tekee tiivistä hallinnollista yhteistyötä unionin kanssa siten kuin assosiaatiosopimuksessa määrätään.
- (9) Moldovan tasavallan olisi pidättäydyttävä ottamasta käyttöön uusia tullevia tai vaikutukseltaan vastaavia maksuja ja uusia määrällisiä rajoituksia tai vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä unionista peräisin olevassa tuonnissa, lisäämstä voimassa olevien tullien tai maksujen määriä ja ottamasta käyttöön mitään muita rajoituksia, ellei se ole selkeästi perusteltua Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämän hyökkäyssodan aiheuttamassa tilanteessa. Jos Moldovan tasavalta ei noudata jotakin näistä edellytyksistä, komissiolla olisi oltava valtuudet keskeyttää väliaikaisesti tässä asetuksessa vahvistetut kauppatoimenpiteet kokonaan tai osittain.
- (10) Assosiaatiosopimuksen 2 artiklassa määrätään, että muun muassa demokratian periaatteiden, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittaminen sekä

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1524, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2023, Moldovan tasavallasta tuotaviin tuotteisiin Euroopan unionin ja atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen nojalla sovellettavia kauppaa koskevia myönnytyksiä täydentävistä väliaikaisista kauppaa vapauttavista toimenpiteistä (EUVL L 185, 24.7.2023, s. 1).

joukkotuhousoaseiden ja niihin liittyvien materiaalien ja niiden kantolaitteiden leviämisen estäminen ovat assosiaatiosopimuksen olennaisia osia. Osapuolet sitoutuvat mainitun artiklan nojalla noudattamaan erityisesti seuraavia yleisiä periaatteita: oikeusvaltion ja hyvän hallintotavan periaatteiden noudattaminen, korruption, järjestäytyneen ja muun rikollisen toiminnan, myös rajatylittävän, ja terrorismin torjuminen sekä kestävä kehityksen ja tehokkaan monenvälisyyden periaatteiden noudattaminen. On aiheellista ottaa käyttöön mahdollisuus keskeyttää väliaikaisesti tässä asetuksessa säädetty kauppaa vapauttavat toimenpiteet, jos Moldovan tasavalta ei noudata joko kyseisiä olennaisia osia tai kyseisiä yleisiä periaatteita.

- (11) Jollei komission arvioinnista, joka tehdään tämän asetuksen vaikutusten säännöllisen seurannan yhteydessä ja joka käynnistetään joko jäsenvaltion asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä tai komission omasta aloitteesta, muuta johdu, on tarpeen säätää mahdollisuudesta ottaa käyttöön toimenpiteitä minkä tahansa sellaisten tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden tuonnin osalta, jos tuonti vaikuttaa haitallisesti samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tuotteiden markkinoihin unionissa tai yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa.
- (12) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa, jonka nojalla se voi väliaikaisesti keskeyttää tässä asetuksessa säädetty kauppaa vapauttavat toimenpiteet, jos kyseisten etuusjärjestelyjen edellytykset eivät enää täyty, ja ottaa käyttöön suojatoimenpiteitä tapauksissa, joissa tämän asetuksen mukainen tuonti vaikuttaa haitallisesti samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tuotteiden markkinoihin unionissa tai yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011⁵ mukaisesti. Kun otetaan huomioon tällaisten toimenpiteiden vaikutukset ja luonne ja niiden looginen järjestys suhteessa lopullisten suojatoimenpiteiden hyväksymiseen, väliaikaisten suojatoimenpiteiden hyväksymisessä olisi käytettävä neuvoa-antavaa menettelyä.
- (13) Komission vuosikertomukseen pitkälle menevän ja laaja-alaisen vapaakauppa-alueen, joka on olennainen osa assosiaatiosopimusta, täytäntöönpanosta olisi sisällytettävä yksityiskohtainen arvio tässä asetuksessa vahvistettujen kauppaa vapauttavien toimenpiteiden toteuttamisesta.
- (14) Venäjän Ukrainaa vastaan kohdistaman sotilaallisen hyökkäyksen aiheuttamasta tilanteesta johtuvan asian kiireellisyys vuoksi on aiheellista poiketa Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen, Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimukseen liitettyssä kansallisten parlamenttien asemasta Euroopan unionissa tehdyssä pöytäkirjassa N:o 1 olevassa 4 artiklassa määrätystä kahdeksan viikon määräajasta.
- (15) Kun otetaan huomioon Moldovan tasavallan taloudellinen tilanne ja se, että asetuksen (EU) 2023/1524 voimassaolo päättyy 24 päivänä heinäkuuta 2024, tämän asetuksen olisi tultava voimaan 25 päivänä heinäkuuta 2024,

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kauppaa vapauttavat toimenpiteet

Otetaan käyttöön seuraavat kaupan vapauttamistoimenpiteet:

- a) keskeytetään kaikkien assosiaatiosopimuksen liitteessä XV-A vahvistettujen tariffikiintiöiden soveltaminen ja sallitaan kyseisiin kiintiöihin luettavien tuotteiden tuonti unioniin Moldovan tasavallasta ilman tulleja;
- b) keskeytetään tulohintajärjestelmän soveltaminen niiden tuotteiden osalta, joihin sitä sovelletaan assosiaatiosopimuksen liitteen XV-B mukaisesti; kyseisten tuotteiden tuontiin ei sovelleta tulleja.

2 artikla

Edellytykset kaupan vapauttamistoimenpiteiden myöntämiselle

Edellä 1 artiklassa säädettyihin kaupan vapauttamistoimenpiteisiin sovelletaan seuraavia edellytyksiä:

- a) Moldovan tasavalta noudattaa assosiaatiosopimuksessa määrättyjä alkuperäsääntöjä ja niihin liittyviä menettelyjä;
- b) Moldovan tasavalta pidättäytyy ottamasta käyttöön uusia tulleja tai vaikutukseltaan vastaavia maksuja ja uusia määrällisiä rajoituksia tai vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä unionista peräisin olevassa tuonnissa, lisäämstä voimassa olevien tullien tai maksujen määriä taikka ottamasta käyttöön mitään muita rajoituksia, mukaan lukien syrjivät sisäiset hallinnolliset toimenpiteet, ellei se ole selkeästi perusteltua Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämän hyökkäyssodan aiheuttamassa tilanteessa; ja
- c) Moldovan tasavalta kunnioittaa demokratian periaatteita, ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, estää joukkotuhoaseiden, niihin liittyvien materiaalien ja niiden kantolaitteiden leviämistä, noudattaa oikeusvaltion ja hyvän hallintotavan periaatteita, torjuu korruptiota, järjestäytynyttä ja muuta, myös valtioiden rajat ylittävää, rikollista toimintaa ja terrorismia sekä noudattaa assosiaatiosopimuksen 2, 9 ja 16 artiklassa määrättyä kestävä kehityksen ja tehokkaan monenvälisyyden periaatteita.

3 artikla

Toimenpiteiden väliaikainen keskeyttäminen

1. Jos komissio katsoo, että on riittävästi näyttöä siitä, että Moldovan tasavalta ei noudata 2 artiklassa säädettyjä edellytyksiä, se voi täytäntöönpanosäädöksellä keskeyttää tässä asetuksessa säädetty kauppaa vapauttavat toimenpiteet kokonaan tai osittain. Kyseinen täytäntöönpanosäädös hyväksytään 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.
2. Jos jokin jäsenvaltio pyytää komissiota keskeyttämään jonkin tässä asetuksessa säädetyn kaupan vapauttamistoimenpiteen sillä perusteella, että Moldovan tasavalta ei noudata 2 artiklan b alakohdassa säädettyjä edellytyksiä, komissio antaa neljän kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä perustellun lausunnon siitä, onko väite,

jonka mukaan Moldovan tasavalta ei ole noudattanut edellytyksiä, perusteltu. Jos komissio pitää väitettä perusteltuna, se käynnistää tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun menettelyn.

4 artikla

Suojatoimenpiteet

1. Jos Moldovan tasavallasta peräisin olevaa 1 artiklan soveltamisalaan kuuluvaa tuotetta tuodaan edellytyksin, jotka vaikuttavat kielteisesti samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tuotteiden markkinoihin unionissa tai yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa, komissio voi täytäntöönpanosäädöksellä ottaa käyttöön tarvittavat toimenpiteet. Kyseinen täytäntöönpanosäädös hyväksytään 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

Näitä toimenpiteitä voidaan soveltaa niin kauan kuin on tarpeen samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tuotteiden markkinoihin unionissa tai yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa kohdistuvien haitallisten vaikutusten torjumiseksi.

2. Komissio seuraa säännöllisesti tämän asetuksen vaikutusta ottaen huomioon tiedot, jotka koskevat 1 artiklan a alakohdan mukaisten kauppaa vapauttavien toimenpiteiden kohteena olevien tuotteiden vientiä, tuontia, hintoja unionin tai yhden tai useamman jäsenvaltion markkinoilla ja tuotantoa unionissa.

Komissio ilmoittaa jäsenvaltioille säännöllisen seurannan tuloksista joka toinen kuukausi tämän asetuksen voimaantulosta alkaen.

3. Komissio arvioi samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tuotteiden tilanteen unionin tai yhden tai useamman jäsenvaltion markkinoilla 1 kohdan mukaisten toimenpiteiden käyttöön ottamiseksi. Kyseinen arviointi käynnistetään

- a) jäsenvaltion asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä, johon sisältyy kyseisen jäsenvaltion 4 kohdan mukaisesti kohtuudella saatavilla oleva, riittävä alustava näyttö tuonnista, joka vaikuttaa haitallisesti 1 kohdassa tarkoitettuihin markkinoihin, tai
- b) komission omasta aloitteesta, kun on ilmeistä, että on olemassa riittävä alustava näyttö 1 kohdassa tarkoitettuihin markkinoihin haitallisesti vaikuttavasta tuonnista.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu arviointi saatetaan päätökseen neljän kuukauden kuluessa sen käynnistämisestä.

4. Tehdessään arviota 3 kohdan nojalla komissio ottaa huomioon kaiken merkityksellisen markkinakehityksen, mukaan lukien asianomaisen tuonnin vaikutus samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tuotteiden markkinatilanteeseen unionin tai yhden tai useamman jäsenvaltion markkinoilla. Arvioinnissa otetaan huomioon muun muassa seuraavat tekijät:

- a) kyseisen tuotteen Moldovan tasavallasta tulevan tuonnin lisääntyminen absoluuttisesti ja suhteellisesti ilmaistuna;
- b) asianomaisen tuonnin vaikutus tuotantoon ja hintoihin unionin tai yhden tai useamman jäsenvaltion markkinoilla, kun otetaan huomioon myös muista lähteistä tulevan tuonnin kehittyminen.

Luettelo ei ole tyhjentävä, ja myös muita merkityksellisiä tekijöitä voidaan ottaa huomioon.

5. Kriittisissä olosuhteissa, joissa viivästys aiheuttaisi vaikeasti korjattavissa olevaa vahinkoa, komissio voi täytäntöönpanosäädöksellä ottaa väliaikaisesti käyttöön minkä tahansa tarvittavan toimenpiteen. Tällaisia toimenpiteitä voidaan ottaa käyttöön ainoastaan jäsenvaltion tämän artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti esittämästä asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä, ja ne on hyväksyttävä 21 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Täytäntöönpanosäädös hyväksytään 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua neuvoa-antavaa menettelyä noudattaen. Väliaikaisen suojatoimenpiteen kesto on enintään 120 päivää.
6. Jos komissio katsoo 3 kohdassa tarkoitetun arvioinnin perusteella, että samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tuotteiden markkinoihin unionissa tai yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa on kohdistunut kielteisiä vaikutuksia, ja aikoo ottaa käyttöön lopullisen toimenpiteen 1 kohdan nojalla, se julkaisee Euroopan unionin virallisessa lehdessä ilmoituksen toimenpiteiden käyttöönotosta. Ilmoituksessa esitetään yhteenveto arvioinnin keskeisistä tuloksista ja asetetaan määräaika, jonka kuluessa asianomaiset osapuolet voivat esittää näkökantansa kirjallisesti. Määräaika saa olla enintään 10 päivää ilmoituksen julkaisupäivästä.
7. Jos komissio ottaa käyttöön 1 tai 5 kohdan nojalla toimenpiteen, jolla otetaan uudelleen käyttöön tariffikiintiö, jonka soveltaminen on keskeytetty 1 artiklan a alakohdan nojalla, sinä kalenterivuonna tuotu määrä, jona komissio ottaa kyseisen toimenpiteen käyttöön, on otettava huomioon kyseisen tariffikiintiön hallinnoinnissa.

5 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdan soveltamisessa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 952/2013⁶ 285 artiklan 1 kohdalla perustettu tullikoodeksikomitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Komissiota avustaa tämän asetuksen 4 artiklan 1 kohdan soveltamisessa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/478 3 artiklan 1 kohdalla perustettu suojatoimenpidekomitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
3. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.
4. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 4 artiklaa.

6 artikla

Kauppaa vapauttavien toimenpiteiden toteuttamisen arviointi

Komission vuosikertomukseen pitkälle menevän ja laaja-alaisen vapaakauppa-alueen täytäntöönpanosta on sisällytettävä yksityiskohtainen arvio tässä asetuksessa säädettyjen kauppaa vapauttavien toimenpiteiden toteuttamisesta sekä tarvittaessa arvio kyseisten toimenpiteiden sosiaalisista vaikutuksista Moldovan tasavallassa ja unionissa. Tiedot

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 952/2013, annettu 9 päivänä lokakuuta 2013, unionin tullikoodeksista (EUVL L 269, 10.10.2013, s. 1).

1 artiklan a alakohdan soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden tuonnista on asetettava saataville komission verkkosivustolla ja saatettava ajan tasalle kuukausittain.

7 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä asetus tulee voimaan 25 päivänä heinäkuuta 2024.

Sitä sovelletaan 24 päivään heinäkuuta 2025.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

**YKSINOMAAN TALOUSARVION TULOPUOLEEN VAIKUTTAVAAN
SÄÄDÖKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSSELVITYS**

1. EHDOTUKSEN NIMI:

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Moldovan tasavallasta tuotaviin tuotteisiin Euroopan unionin ja atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen nojalla sovellettavia kauppaa koskevia myönnytyksiä täydentävistä väliaikaisista kaupan vapauttamistoimenpiteistä

2. BUDJETTIKOHDAT:

12 luvun 120 momentti

Vuodeksi 2024 budjetoitu määrä: **24 620 400 000 euroa**

3. RAHOITUSVAIKUTUKSET

☐ Ehdotuksella ei ole rahoitusvaikutuksia.

☒ Ehdotuksella ei ole rahoitusvaikutuksia menoihin, mutta sillä on seuraava rahoitusvaikutus tuloihin:

Budjettikohta	Tulot	Kausi: osa vuotta 2024 – osa vuotta 2025* (milj. euroa yhden desimaalin tarkkuudella)
12 luvun 120 momentti ¹	<i>Vaikutukset omiin varoihin</i>	0,3
Yhteensä		

* Yksi vuosi asetuksen voimaantulosta

Laskelmat perustuvat asetusehdotuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vuoden 2021 tuontimääriin, jotka ylittävät vuotuisen tullittoman kiintiön. Vuosi 2021 oli viimeinen vuosi ennen yksipuolisten kauppatoimenpiteiden käyttöönottoa.

Edellä esitettyjen laskelmien perusteella tämän asetusehdotuksen mukaisten perinteisten omien varojen tulonmenetykseksi arvioidaan 0,366 miljoonaa euroa (bruttomäärä, kantokulut mukaan luettuina) x 0,75 = 0,274 miljoonaa euroa kyseisellä kaudella.

¹ Perinteisistä omista varoista (maatalousmaksut, sokerimaksut, tullimaksut) ilmoitetaan nettomäärät, jotka saadaan vähentämällä bruttomääristä 25 prosenttia jäsenvaltioiden kantokuluja.

4. PETOSTENTORJUNTA

Jotta ehkäistäisiin petokset, tässä asetusehdotuksessa vahvistettujen kauppatoimenpiteiden edellytyksenä olisi oltava, että Moldova on noudattanut kaikkia asiaankuuluvia edellytyksiä assosiaatiosopimuksen mukaisten etujen saamiseksi, mukaan lukien asianomaisten tuotteiden alkuperäsäännöt ja niihin liittyvät menettelyt, ja että Moldova tekee tiivistä hallinnollista yhteistyötä unionin kanssa siten kuin assosiaatiosopimuksessa määrätään.